26րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7203 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1909 ՈՒՐԲԱԹ 1er Octobre 1909 26me année N 7203

"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.օ.
» » վեցամսեայ	45	»
Գաւառներու համար տարեկան	105	»
» » վեցամսեայ	60	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	85	Ֆր.
» » վեցամսեայ	30	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قرەكين بوياجيان
درغلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴՊՐՈՑ

Գ.

Կրօնի դասը վերցնել կ'առաջարկուի և բարոյագիտութեան խօսքը չկայ, կ'երեւի թէ moniste վարդապետութիւններուն արձագանգը ականջներնուն հասած է։ Նոյն վարդապետութեան տեսութիւնները մի առ մի քննելը շատ երկար պիտի ըլլար այս անգամուան համար. Թերեւս ուրիշ առթիւ անով զբաղելու պատեհութիւնը կ'ունենանք։ Միայն պիտի ըսեմ թէ այժմու պայմաններուն մէջ կարելի չէ այդ։

Գրաբարի ուսուցումը պէտք է մնայ, մանաւանդ բարձր. նախակրթարաններու և միջնակարգ վարժարաններու մէջ, որովհետեւ մեր գրականութեան կարեւորագոյն մէկ մասը գրուած է նոյն լեզուով։ Պէտք է պահանջել սակայն որ գրաբարի դասը չըլլայ միայն հոլովումներու, խոնարհումներու և կտոր կտոր հատուածներու ուսուցում մը, այլ զբաղի հին գրականութեան ուսումնասիրութեամբ։

Քննութիւնները և նիշերը ջնջելով բան մը շահած չենք ըլլար։ Նիշերը ծնողաց համար են, որպէս զի անոնք տեղեկութիւն ունենան իրենց զաւակներուն մտաւոր և բարոյական վիճակի մասին և ի հարկին խրատելով, յանդիմանելով կամ քաջալերելով նպաստեն իրենց զաւակներուն դաստիարակութեանը. գալով ծնողաց ազդեցութեան՝ անհրաժեշտ է ի նկատ առնել զայն կրթութեան մէջ։ Քննութիւնները ուղղակի օգուտ մը չունին ուսուցման, բայց հրապ. քննութիւնները պէտք են հանրութիւնը և դպրոցը յարաբերութեան մէջ դնելու համար։ Արդարացի է պահանջել որ քննութիւններու նիշերուն չտրուի այն գերակշիռ նշանակութիւնը, զոր երբեմն կ'ընծայեն վարժարաններու մէջ։

«Պարտականութիւնը ախտ մը համարել ուր էչերը կը կապեն», այլանդակ դատողութիւն մըն է, որուն պատասխանելն իսկ աւելորդ է։ Քաղաքավարութեան գաղափարը չեն ճանչնար եղեր ու զայն քծնիլ, սորկանալ կը թարգմանեն։ Այս նոյնացումը խակ դատողութեան արդիւնք է. քաղաքավարութիւնը շատ տարբեր է սորկանալէն. օրէնագրքին առաջին հիմնական սկզբունքը ծանօթ է ամէնուն. «Գործ մը կը դատուի՝ իր նպատակն ի նկատ առնելով միայն»։ Քաղաքավարութիւնը չի պահանջեր իր անձը ստորնացնել, տալով իր զգացումները ծածկել, դիմացինին քծնիլ՝ անձնական շահեր ի նկատի առնելով։ Քաղաքավարութիւնը խոնարհութեան, բարութեան և չափաւորութեան արտաքին ձեւերուն մէջ չթերանալ կը պահանջէ. քաղաքավարութիւնը այն յարգանքն է զոր անհատը անհատին կը պարտի և հաւասարապէս պարտաւորիչ է թէ՛ փոքրին և թէ մեծին համար, մինչ քծնիլը միայն փոքրերուն յատուկ է։ Եթէ անքաղաքավարի ըլլալը առաւելութիւն մըն է, երանի՜ Քիւրտերուն և վայրենիներուն։

Եղած դիտողութիւններուն մէջ արդարացի են դասարաններուն մէջ առաջին երկրորդի կարգը ջնջելը, քերականութեան պէտք եղածէն աւելի ուժ չտրուիլը և բժշկական այցելութեան պէտքը, դժբախտաբար շատ քիչ թուով։

Ուսուցիչները մութ կողմեր ունին եղեր, թերեւս անկարողներ ալ կան անոնց մէջ. սանոնք բաւական չեն այսպիսի յեղաշրջում մը և ուսուցիչ անուան դէմ այսպիսի պայքար մը յառաջ բերելու համար։ Պէտք չէ զարմանալ որ ուսուցիչներուն մէջ անարժաններ ալ կան և յաճախ մեծ թուով. նիւթական և բարոյական ներկայ պայմաններուն մէջ՝ անկարելի է որ աւելի լաւերը մեծ թիւ կազմեն, երբ ուսուցիչներու ընտրութեան մէջ միշտ քիչով գոհացողին կը տրուի նախապատուութիւնը, երբ աստիճանական յառաջդիմութիւն չկայ, եւ երբ ուսուցիչը՝ ամէն մասամբ ենթարկուած է այսինչ կամ այնինչին քմահաճոյքին։ Ուսուցիչները ենթադրել իբրեւ իր առանձնաշնորհումներուն կառչած դասակարգ մը եւ անոնց դէմ պայքար մղել, միութիւններ կազմել՝ շատ ծիծաղելի կը գտնեմ։ Արդեօք նեղութեան շրջանին մէջ յեղափոխական գործունէութեան եւ փրօփականտի մասնակցողներուն մէջ պզտի՞կ թիւ մը կը ներկայացնէին ուսուցիչները, քի՞չ զոհեր տուին արդեօք։ Եթէ յեղափոխութեան ճանապարհով կ'ուզենք բարւոքել ներկայ ազգ. կրթութիւնը, անոր համար շատ լայն ասպարէզ մը կայ եւ սակայն բոլորովին տարբեր ուղղութեամբ մը։

Վերեւ գրուածները կ'ամփոփենք հետեւեալ կերպով.

1) Աշակերտը, երբ անչափահաս անհատ, թերի հոգի մը ունի եւ զուրկ է դեռ եւս նկարագիր ունենալէ. հետեւաբար չի կրնար պահանջել որ գերադաս կամ հաւասար նկատուի ոչ միայն իր ուսուցչին այլեւ ոչ մէկ չափահաս անհատի։

2) Անչափահաս անձեր, աշակերտներ պէտք չէ որ ընդունուին եւ գործօն մասնակցութիւն ունենան յեղափոխական կազմակերպութիւններու մէջ, մանաւանդ սահմանադրական երկրի մը մէջ։

3) Աշակերտը վարժարան կը յաճախէ մտաւոր և բարոյական դաստիարակութիւն ընդունելու համար, ամենեւին պէտք չէ որ զբաղի կամ միջամտէ վարժարան վարելու, ուսուցիչ ընտրելու և այլ նման գործերու. անոնց մէկ մասը ուսուցչին կը պատկանին և միւս մասը ուսուցչէն գերադաս եղողներու։

4) Երբ այս վերջինները մտաւորապէս ալ ուսուցչէն բարձր վիճակ մը ունենան, այն ատեն ուսուցիչներու ընտրութիւնը աւելի լաւ արդիւնք կ'ունենայ և իրաւացի գանգատներու պատճառ չի մնար։

5) Ուսուցիչը պէտք է որ հեղինակութիւն ունենայ բարոյապէս՝ իր աշակերտին վրայ ազդելու համար։

6) Մանկավարժութիւնը չի պահանջեր ջնջել պատիժները, անոնց գոյութիւնը պէտք մըն է վարժարանին մէջ։ Պատիժները միջոց մըն են աշակերտին արգիլելու որ չարը չգործէ, բայց սրտի և զգացումներու դաստիարակութիւնը ուրիշ միջոցներով պէտք է առաջ տարուի։

7) Կրօնի, գրաբարի դասերը, քննութիւնները եւ նիշերը ծրագրէն ջնջել կարելի չէ. եթէ անոնք մանկավարժութեան պահանջած ձեւով չեն դասաւանդուիր կամ գործադրուիր, պէտք է սրբագրել դասաւանդութեան և գործադրութեան եղանակը։

Իմ պատասխանս ոչ այնչափ աշակերտներուն ուղղուած էր, որչափ այն անձերուն, որ պաշտպան կը հանդիսանան այսպիսի անտեղի պահանջումներու։ Կը յուսամ թէ օր մը՝ երբ քաղաքական ներկայ չփոթ կացութիւնը կը հանդարտի՝ բախտ կ'ունենանք ողջունելու ազգ. կրթութիւնը բարւոքելու իրական եւ տրամաբանական պայքարը։ Գալով ուսանողական միութեան՝ թող չվշտանայ երբ հոս ի մէջ բերեմ «Մեծ Քերթողահօր» անուանի ողբին հետեւեալ տողերը.

«Աշակերտք հեղգ առ ուսումն եւ փոյթ առ ի վարդապետել, որք նախ քան զտեսութիւն աստուածաբանք։»

ՕՆՆԻԿ ՏԷՐ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

(Վերջ)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԺԱՄԵՐ

Ժամերը հիւլէներն են այն անհունին, ամէնակարողին, անսկիզբ ու անվերջ այն ամէնազօր զօրութեան՝ որուն ժամանակ անունը կուտան։ Այդ հիւլէներէն յօրինուած է ամբողջ հիւսուածքը մեր գոյութեան և անոնցմով օղակաւորուած է ամբողջ երկարածիգ շղթան մեր կեանքին։ Ուրեմն ժամերը սպաննել՝ կը նշանակէ կեանքը սպաննել, կամ ուրիշ բացատրութիւնով, ժամավաճառութիւնը ոճրագործութիւն մըն է։

Անոնք որ իտէալի մը լոյսով չեն առաջնորդուիր և կը մոլորին կեանքի մթին լաբիւրինթոսին մէջ, զանազան միջոցներ ստեղծած են սպաննելու իրենց ժամերը, եւ այս դասակարգին՝ որ դժբախտաբար մեծամասնութիւնը կը կազմէ մեր մարդկային ընկերութեան՝ դիւրին է հանդիպիլ ամէն տեղ ու ամէն ատեն։

Նպատակ չունիմ հոս համրելու այն ամէն միջոցները որոնք ժամավաճառութեան կը ծառայեն։ Մատնանիշ պիտի ընեմ միայն այն՝ որ ուշադրութիւնս գրաւած է ամէնէն աւելի։

Սրճարաններու կեանքը։ Միօրինակ ու զզուելի է ան, անբարոյացուցիչ միեւնոյն ատեն։ Խումբ խումբ մարդեր բոլորուած են մարմարէ սեղաններուն չուրջ։ Սիկառի թանձր մուխը խտացուցած է մթնոլորտը՝ որ մառախուղի մը պէս կը ճնշէ, կը ծանրանայ հոն նստողներուն վրայ։ Շատ քիչ հետաքրքրուողներ կան այն թերթերով որոնք դրուած են հոն։ Ընդհանրապէս խաղի թուղթը կամ նարտն է որ կը հրապուրէ զիրենք ու խաղացողներու բարկացող կամ համոզող ձայները խառնուած թուղթի կամ նարտի քուէներուն հանած ձայներուն՝ կ'ազմկեն ամբողջ սրահը։ Խաղի մէջ իրենց հակառակորդները յաղթողները աշխարհակալի հպարտ ակնարկներ կ'ուղղեն իրենց խաղին մտադրութեամբ հետեւողներուն։

Այս՝ ցաւալի դրուագն է անոնց ամէնօրեայ կեանքին, որոնց համար մոլութիւն մը եղած է խաղը, և անոնք ամէն օր և ամէն իրիկուն մանաւանդ, կը դիմեն հոն, սրճարանը, ինչպէս գինեմոլը կը դիմէ գինետուն։ Իրենց հոգին կապուած է կարծես այն սեղաններուն որոնց վրայ խաղի բագինները կանգնուած են, և անոր խնկարկուները ներքին հաճոյք մը կը զգան անշուշտ՝ իրենց պաշտամունքին հաւատարմօրէն կատարումին մէջ։

Ու կը խորհիմ թէ ի՞նչ է անուշութիւնը խաղի կեանքին։

Սրճարանի այս ամէնօրեայ յաճախորդներուն շատերը ամուսնական կեանքին մէջ մտնողներն են։ Անոնք բոյն մը շինած են իրենց, աւելի հեշտ ընծայելու համար այն կեանքը՝ որ փշոտ է ու տաժանելի։ Ուրեմն ինչո՞ւ կը խուսափին այն յարկէն, ուր կեանքին վայելքը ըմբոշխնելու կոչուած են։ Ամբողջ օրուան մը քրտնաթոր աշխատութենէն ետք ինչո՞ւ գալ բոլորուիլ խաղի սեղանին չուրջ, ու թողուլ որ անդին մինակ ու տխուր սպասեն իրենց կիները ու զաւակները, որոնց երջանկութիւնը իրենցմէ կախեալ է և որոնք պարտաւոր են և ուխտած են երջանիկ ընել զանոնք՝ որոնց ճակատագիրը լծուած է իրենցին, որոնք չեն կրնար առանձին կրել այն լուծը որ կեանքինն է ու շատ ծանր։ Ինչ ստորնացուցիչ ու անպատուաբեր է հօր մը համար իր հաճոյքը փնտռել տունէն դուրս։ Ի՛նչ յիմարութիւն է դրախտը թողուլ ու երթալ թունաւոր մթնոլորտի մը մէջ սպաննել իր ժամանակը, իր կեանքը, իր երջանկութիւնը։ Եթէ անոնք մտածէին թէ ինչե՛ր չէին կրնար ընել այն ժամերուն մէջ, որոնք կը սահին խաղին մէջ առանց իրենց անցքը զգացնելու, բայց իրենց հետ կը տանին այն թանկագին կարաւանը՝ որ անցեալ կը կոչուի, պիտի խղճահարուէին անշուշտ։

Եթէ մտածենք որ կորսուած չպիտի ըլլային այն ժամերը՝ որոնք օգտակար ընթերցումներու, խօսակցութիւններու կամ ընտանեկան անմեղ զբօսանքներու վայելքը կուտան մեզ, շատ պիտի արգահատէինք անոնց վրայ, որոնք իրենց կեանքին մեծագոյն մասը կը զոհեն խաղի սեղաններու վրայ, աննպատակ, անղեկ ու մոլորած այն տերեւներուն պէս աշնան, որոնք քամիէն կը տարուին առանց գիտնալու թէ ո՛ւր, երթալով հոն ուր զիրենք կը տանի կեանքի շունչը։ Աւելի լաւ չպիտի՞ ըլլար բարձրանալ ժամանակի թեւերուն վրայ դէպի հոն ուր անթառամ բուրաստան մը կը ծաղկի անոնց համար որ իրենց կեանքը արդիւնաբեր կ'ընծայեն, չթողլով որ իրենց ժամերը սպաննուին այն միքրոպներէն որոնք կը ներմուծուին իրենց կեանքի երակներուն մէջ այն խողովակներով՝ որոնցմէ մէկն է խաղը։

Բայց ի՛նչ կերպով պիտի արդարացնեն ինքզինքնին անոնք՝ որ անգիտակից իրենց կոչումին՝ ժամանակը սպաննած ըլլալու յանցանքին տակ կ'իյնան։ Այո՛, իրենց կոչումը, իրենց ընտանեկան երջանկութիւնը, իրենց բարձրանալու միակ ծիրքերը՝ որոնք կը սպաննուին իրենց մէջ, պիտի ամբաստանեն զիրենք, ու անոնք իրենց մեռցուցած ժամերուն արժէքը պիտի վճարեն իրենց կեանքին գինովն իսկ։

ՑԻՊԻ։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՄՈՒՇ, 2 Սեպտ.

Մուշի Ս. Առաքելոց վանքի լուսաւորչաշէն խորանն ունի մի գեղաքանդակ դուռն, որուն համար շատերը հիացմամբ կ'ըսեն. «Իր կշռանով ոսկի կ'արժէ»։ Վաղ անցնելով այս երեւակայական գնահատութենէն՝ պէտք է միեւնոյն ժամանակ ըսել թէ այն՝ ազգ. ամենաթանկագին հնութիւններէն մին կրնայ համարուիլ. ուստի կ'արժէ նկարագրել զայն։

Երկփեղկ է։ Իւրաքանչիւր փեղկին տարածութիւնն ՝է 1.77×0.40 մէթր, և հաստութիւնն՝ 0.07 մէթր։ Փեղկերու վերի կողմի վրայ գրուած է հետեւեալ հակիրճ յիշատակագիր. «ԻԹ. Հ. ՇՁԳ (= 583+551=1134) ԵՍ ՏԷՐ ԹՈՐՈՍ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ԵՒ ՂՈՒԿԱՍ ԳԾ.»։

Փեղկերուն բազմանկիւն կիտուածանկարներն աւելի նուրբ և գեղաքանդակ են քան վայն հաստուածաքանդակ, զոր Պարոն Բ. Բաղանովա պատկերացուցած է «Լոյս»ին մէջ (տես Թիւ 5, 26 Յունվար 1908)։ Սակայն գծողաց հիանալի հանճարը կը փայլի մանաւանդ դրան ճակատոցին (տարած. 1.30×0.37 մէթր) և աջ ու ձախ կշտանոցներուն (տարած. իւրաքանչիւրին 1.25×0.23 մէթր) կիտուածանկար ոլործուն ծաղկներով զարդարուն 23 պատկերներում, որոնք կը կարծուի թէ նշանակութիւն ալ ունին։

Ճակատոցին Ա. պատկերն է աղաւնի, Բ.ը վահանաւոր լախտաւոր ձիաւոր, Գ.ը նս ձիաւոր, որ դարձեր տէգով ծակեր է գգլուխ վիշապին (Դ. պատկեր), որ փաթեր է զինքն ու զձին, Ե.ը՝ փոխհար, ասորական գտակով, երկար չորաւորիկ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի (47)

ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՀԻՐ

ՋՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ա.

Անիշխանականները

Չորս ընկերներէն մէկը դեռ լռութիւնը չխզած, որ իրենց շրթունքները գոցած էր, զանգակ մը հնչեց չոր ու թաւալուն ձայնով։ Զանգակի երկու թեթեւ հնչիւններ լսելի եղան։

—Վէրան է, ըսաւ Ջուվին։

Ու ոտքի ելաւ, երթալ դուռը բանալու համար։

—Բարի, իրիկուն, ընկերներ, ըսաւ կնոջական ձայն մը։

Իրեն երկարած ձեռքերը սեղմելէ յետոյ, Վէրա սեղանին առջեւ նստաւ Ջուվինի և Կավրիլայի միջեւ։

Քարլ Ռօթմանի և իր սիրուհիին՝ Հանըքայի աղջիկն էր, Խաղախներու գնդակին տակ մեռած, մինչ քանի մը տարի յետոյ հայրը՝ Թիֆլիսի ելեկտրական մահապատժին կ'ենթարկուէր Ամերիկայի մէջ։

Վէրա տասնըութը տարեկան հիանալի աղջիկ մըն էր, կանոնաւոր և մաքուր դիմագիծերով, սեւ ու յորդ մազերով, մութ և աքանչելի աչքերով. պարզ ու սեւ զգեստ մը կը կաղապարէր իր մարմինը, որ Տիանայի ձեւեր ունէր։ Վէրա իր խիտ նայուածքը յածեց սենեակին մէջ ու հոն գտնուող մարդոց վրայ. յետոյ հակիրճ հարցում մը ըրաւ.

—Խօսեցա՞ք։

—Ոչ, պատասխանեց Ջուվին։

—Քեզ կը սպասենք, յարեց Մարդիալի։

—Կարասինները փոխադրողը պատճառ եղաւ ուշանալուս. գիրքերը վաղը առտու հոս պիտի բերուին զոց կապոցներով։

—Ուրեմն որոշուա՞ծ է, հո՞ս պիտի հաստատուիս, ըսաւ Կավրիլօ։

—Այո՛, Արխիլիէֆի փափաքն էր ատ։

—Մերն ալ է, յարեց Վամբա։ Մեր մէջէն քեզի չափ արժանաւոր մէկը չկայ՝ Լա Թէրէօրը վարելու և մեր կուսակցութեան մէջ Արխիլիէֆի տեղը բռնելու համար։ Այժմէն իսկ կրնաս հրամայել. բոլոր ահաբեկիչները (թէրօրիսթ) պիտի հնազանդին քեզի։

—Ոչ, չեմ ուզեր առանձին հրամայել, պատասխանեց Վէրա խորունկ ձայնով. մարդոց միրտը յեղյեղուկ է։ Դուք չորսդ իմ խորհրդականներս պիտի ըլլաք։ Հինգերու Խորհուրդը հոս պիտի գումարուի, և քանի որ Արխիլիէֆ մեռած ատեն մեզի յանձնեց կուսակցութիւնը կազմակերպելու գործը, ինչ պիտի ընենք։

Ջուվին պիտի սկսէր խօսիլ, երբ զանգակի մը ձայնը լսուեցաւ։ Այդ ձայնը երկարեցաւ, մէկէն ի մէկ դադրեցաւ, յետոյ աւելի մեղմօրէն շարունակուեցաւ, երկու ընդհատ հնչումներով վերջաւորուելու համար։

—Լուքան է, ըսաւ Ջուվին, ոտքի ելլելով. իր հետ նամակ մը կը բերէ։

—Ջուվին բացաւ դուռը։ Ձեռք մը երեւան եկաւ, որ նամակի մը պահարանը բռնած էր։ Միեւնոյն ատեն անտեսական ձայն մը խիստ ցած շեշտով մը կ'ըսէր.

—Այս առտու սովորական ճամբով մը հասած է։

—Լա՛ւ։

Ջուվին առաւ նամակը, աներեւութացաւ ձեռքը և դուռը գոցուեցաւ նորէն։

—Վէրա՛, ա՛ռ նամակը. ընկեր Արխիլիէֆի ուղղուած է. բա՛ց նամակը։

Մանկամարդ աղջիկը հանդարտօրէն պատռեց պահարանը, և նամակը պարզած ատեն ճիչ մը արձակեց։ Դէմքին վրայ սաստիկ տժգունութիւն մը առաջ եկաւ։

—Ի՞նչ կայ հարցուցին չորսը մէկանց։

—Հօրս՝ Ռօթմանի ծածկագրութիւնն է....։

—Ռօթմա՛ն....։

—Այդ անունին ի լուր, զորս կ'արտասանէին ուրախութիւնով խառն ապշութեամբ, չորս անիշխանականները ոտքի ելած էին....։ Նամակին ու Վէրայի կը նայէին, որուն դէմքը ճեփ-ճերմակ եղած էր ձեռքին մէջ գտնուած թուղթին պէս։

Ռօթմա՛ն, Ռուսիացի Քարլ, Ֆրանսացի Շարլ Սէվէրաք, որուն վրայ խօսուիլը չէր լսուած տարիէ մը ի վեր։ Ոմանք բանտէն փախած կը կարծէին, մինչ ուրիշներ կը խորհէին որ բանտին մէջ գաղտնապէս սպաննուած էր. առաջինները չէին կրնար ըսել թէ ի՛նչպէս խոյս տուած էր ան, և վերջիններն ալ թէ ինչո՛ւ համար գաղտնի սպաննած էին զայն, կախաղան բարձրանալէ քանի մը ժամ առաջ։

Վրդովիչ գաղտնիքով մը շրջապատուած էր հանճարեղ անիշխանականը՝ իր անհետացումէն ի վեր։ Եւ ահա, յանկարծ, Արխիլիէֆի ուղղած նամակով, իր գոյութիւնը կը յայտնէր խորհրդաւոր կերպով....։ Ո՞ւր կը գտնուէր։ Ի՞նչ կ'ընէր....։

Կավրիլօ յայտնեց այդ մտածումները և ըրաւ այդ հարցումները, որոնք ներկաներուն մտքին մէջ կը պտուտքէին։

— Սէվէրաք, անհետեւումի ատուածը, մեր աստուածը, ո՞ւր կը գտնուի, Վէրա՛, և ի՞նչ կ'ընէ, գոչեց Կավրիլօ։

— Գիտէի որ մեր մօտ պիտի դառնար նորէն, մրմնջեց մանկամարդ աղջիկը։

Ու աւելի մեղմ, անրջային ձայնով մը յարեց.

— Սէվէրաքի ծածկագրութի՛ւնը։

Ցնծորդաբար տեղերնին նստած էին Ջուվին, Մարդիալի, Վամբա և Կավրիլօ։

— Քանի որ կը խորհրդակցինք, Արխիլիէֆի ուղղուած նամակը կարդա՛, ըսաւ Ջուվին դողդոջուն ձայնով մը....։ Յետոյ կը խօսինք կուսակցական կազմակերպութեան խնդրին վրայ։

Ու աչքերով կը լափէր Վէրայի դէմքը։

Բայց ծաղկատի աղջիկը դէպի ընկերը դարձած, ցուրտ շեշտով մը յայտարարեց.

— Այո՛, Ջուվին, քեզ կը սիրեմ տակաւին, և միշտ պիտի սիրեմ։ Քեզի ըսած եմ թէ մինչեւ մահ պիտի սպասեմ, չուզելով սիրտս քեզի նուիրել, առանց հօրս արտօնութեան, և առանց ապացոյց ունենալու թէ հայրս....։ Կենդանի է ան։ Ուրեմն պիտի տեսնենք զինքը։ Մինչեւ այն ատեն, Ջուվին, մեր պարտականութեան վրայ խորհէ՛, և սիրտդ լռեցուր, ինչպէս լռեցուցի իմինս երբ հայրս անհետացաւ։

(Շարունակելի)

հոլաւով ու առնապաններով, Զ.ը եա այրուձի, որ գծագրուած զարկեր ծակեր է դմէջք մի այլ լախտաւոր ձիաւորի (Է. պատկեր), Ը.ը այրադէմ հաւոբիկ։

Աջ կչտանոցի Ա. պատկերն է կնադէմ թռչուն, Բ.ը փղակերպ զարհուրելի գազան, երկայն սուրութիկ կոտոշով, Գ.ը փիղ. Դ.ը բնազանց գազան հիւսկէն եղջիւրով, և միջաց վրայ դարձած ձիագլխիկ տառնով, Ե.ը ցլանման գազան, ուղղաձիգ կոտոշով, Զ.ը գոմէշ, Է.ը մարդադէմ կապիկ, որուն գլուխը եռաճիւղ թագ մը կայ։

Ձախ կչտանոցի Ա. պատկերն է այծեմնակերպ կենդանի, Բ.ը ցիռ, Գ.ը վագր, Դ.ը ինձ, Ե.ը ձի, Զ.ը առիւծ, Է.ը շնագայլի նման գազան, Ը.ը բնազանցական կեռակտուց չորքոտանի գազան։

Փափաքելի է իմանալ թէ Հայաստանի այլ ո՛ր տեղերը կան այսպիսի դռներ։

Ս. Ա. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Վիեննէր Ալկեմայնէ Զայթունկ, որուն տեղեկութիւնները յաճախ կէս-պաշտօնական են, բոլորովին յերիւրանք մը կը նկատէ օտար երկիրներու մէջ տարածուած այն զրոյցը թէ Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգումը մօտալուտ է, և թէ անոր վերաբերող դաշնագրութիւնը կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի կրէ, ինչ որ անհրաժեշտ ընծայած են Պալքաններու վերջին դէպքերը։ Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգման խնդիրը մէկ քանի տարիէն միայն այժմէութիւն պիտի ունենայ, և Պալքաններու դէպքերը, զորս Աւստրիա-Հունգարիա, Գերմանիա ու Իտալիա միեւնոյն կերպով կը դատեն, ո և է պատճառ չեն ընծայեր Երրեակ Զինակցութեան դաշնագրութեան մէջ փոփոխութիւն մը ընելու համար։

ՖՈՆ ՊԻՒԼՈՎ ԻՇԽԱՆԸ, Գերմանիոյ նախորդ նախարարապետը, քաղաքական մէկ քանի յայտարարութիւններ ըրեր է օրագրողի մը՝ կաթոլիկ լրագրի մը կողմէ վերջերս եղած յայտնութեանց մասին, որոնք նորէն երեւան հանեցին հին բանավէճերը Տէյլի Թէլէկրաֆի մէջ հրատարակուած Վիլհէլմ կայսեր տեսակցութեան և Ֆոն Պիւլով իշխանին հրաժարելուն վրայ։ Գերմանիոյ նախորդ նախարարապետը սա յայտարարութիւնները ըրեր է նոյն օրագրողին.— «Ո՛չ ճշմարտութեան և ոչ երկրին ու գահուն շահերուն համապատասխան է իմ հրաժարականս վերագրել նոյեմբերի դէպքերուն և մանաւանդ կայսեր վէճերուն։ Բնականաբար քաղաքական կուսակցութիւնները չեն ուզեր հրաժարմանս պատասխանատուութիւնը կրել երկրին առջև, սակայն ներելի չէ այդ ծանր պատասխանատուութենէն ազատիլ՝ Վիլհէլմ կայսեր վրայ նետելով զայն։»

ՍՊԱՆԻԱՑԻՆԵՐԸ ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ.— Մատրիտի մէջ մեծ ուրախութիւն պատճառեց Նատորի գրաւումը, որով Մարոքցիներուն դէմ մղուած պատերազմին վերջաւորութիւնը մօտեցած կը նկատուի։ Ահաւասիկ այդ գրաւման մանրամասնութիւնները.—Աօկրայի ջրհորներու սպանիական բանակետղին մէջ կէս գիշերէն չորս ժամ առջը գրեթէ ամէն ոք ոտքի վրայ էր։ Երկու թևեր կազմուեցան. մէկը՝ 3500 հոգիով և լեռնային տասներկու թնդանօթներով՝ Ակուիլէրա զօրավարին հրամանատարութեամբ. ուրիշ մըն ալ 500 հոգիով ու նոյնքան թնդանօթներով, Օրօզքօ զօրավարին հրամանատարութեամբ։ Այդ երկու թևերը յառաջացան զուգահեռական կերպով՝ իրարմէ մէկուկէս քիլօմէթր հեռաւորութեամբ, Մար-Շիքայի եզերքին հետևելով։ Ակուիլէրա զօրավարը, չորս քիլօմէթր տեղ երթալէ առջը, Սէլուան գետակը անցաւ։ Հեռուէն կը տեսնուէր այն տեղը որ երկար ատեն Ռոկիի բանակետղը եղաւ։ Երկու ժամ քալելէ յետոյ երբ Սպանիացիները վերոգրեալ վայրին մօտէն կ'անցնէին, Մարոքցիները, ութը հարիւր մեդր երկայնութեամբ պատնէշի մը ետին ապաստանած, սկսան կրակ ընել Սպանիացիներու յառաջապահներուն վրայ։ Թնդանօթները գոռացին և քանդեցին Մարոքցիներուն պատնէշը, ինչպէս նաև Ուլատ-Սէթութի ու Սէլուանի մէջտեղը գտնուած բանակետղը։ Սպանիացիները նորէն սկսան յառաջանալ դէպ ի Թաօիմա լեռը, որ երկու հարիւր մեդր բարձրութիւն ունի։ Այդ լերան ստորոտը գտնուող Մարոքցիներու քանի մը խումբեր դէպ ի բանակետղը քաշուելով անկէ կրակ ըրին Սպանիացիներուն ձախ կողին վրայ։ Բազմաթիւ Մարոքցիներ, գլխաւորաբար հեծեալներէ բաղկացած, այդ միջոցին ներկայացան Սպանիացիներուն ճակատին առջև։ Շնայտէր թնդանօթները, որոնք այդ պատերազմին սկիզբէն ի վեր մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանեն, 2,500 մեդր հեռուէն ռումբ տեղացուցին Մարոքցիներուն դէմ, որոնք հոծ զանգուած մը կազմելով լաւ նշանակէտ մը կ'ըլլային։ Ռմբակոծութեան արդիւնքը սկիզբէն իսկ ազդեցիկ եղաւ։ Մարոքցիները հարկադրուեցան Թաօիմա լերան ետին ապաստանել։ Ուրիշ խումբեր ալ երեւան ելան, բայց ռմբակոծութեան չդիմանալով փախան։ Թնդանօթները լռեցին, հետեւակները յառաջացան կրակ ընելով և մինչեւ հինգ հարիւր մեդր մօտեցան նոյն լերան ու վերջապէս անոր բարձունքները գրաւեցին առանց արգելքի։ Քիչ առջը ժամանեց Օրօզքօ զօրավարը իր զինուորներով, յառաջխաղացութեանը միջոցին առանց որ և է արգելքի հանդիպելու։ Սպանիական զինուորները չուտով ամրացուցին նոր դիրքերը. յետոյ երկու թևերը, առանց ժամանակ կորսնցնելու, ճամբայ ելան դէպ ի Նատոր։ Սպանիացիները Նատորի մօտեցան։ Ակուիլէրա զօրավարը թշնամիին աջ կողին վրայ յարձակեցաւ և Օրօզքօ զօրավարն ալ ձախ կողին։ Այդ երկու թևերուն և Ադալաեոնի ու Սիտի-Ամէթի թնդանօթները սկսան կրակ ընել այդ բարձունքներուն վրայ, ուր կը գտնուէր Նատոր։ Մարոքցիները դէպ ի Կուրուկու քաշուիլ սկսան. այդ միջոցին սպանիական հետեւակները չուտով կը յառաջանային, այրելով իրենց ճամբուն վրայ գտնուած բնակավայրերը։ Երբ Սպանիացիները բլուրին ստորոտը ժամանեցին, թշնամին հեռացած էր անկէ։ Նատոր գրաւուեցաւ իրիկուն. գիշերուան մօտ բոցերէ պաշարուած էր։ Թաօիմա լերան գրաւման միջոցին Սպանիացիներէն վեց հոգի վիրաւորուեցան. յետոյ եղած կորուստներուն մասին որոշ տեղեկութիւն մը չկայ, բայց կ'ըսուի թէ աննշան եղած են։ Մարոքցիները քիչ ատենէն Կուրուկուն միայն պիտի ունենան իբրեւ ապաստանարան։

—Մէլիլլայէն կը հեռագրեն թէ Թովար, Մորալէս ու Ալֆաօ զօրավարները դէպ ի Նատոր ճամբայ ելեր են 5,600 զինուորներով և քսան թնդանօթներով։ Պէնի-Սիքարի կողմէն թշնամութիւնները տակաւին դադրած են։ Մէլիլլայի մէջ ու շրջակաները գտնուող սպանիական զինուորներուն թիւն է 44,000։

ԱՂՔԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ.—Լոնտոնի մէջ Կապոյտ տետրակ մը հրատարակուեցաւ, որ չահեկան տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Անգլիոյ մէջ յարաճուն աղքատութեան մասին։ Փողոցին մէջ հանդիպուած հազար հոգիին երեսուներչորսը ապրելու միջոց չունին և ընկերութենէն կը սպասեն հաց ու բնակարան։ Ամենէն աւելի հացի պէտք ունին, վասն զի Թէմզի եզերքը նստարանները և դարաստաններու ու դաշտերու անկիւնները կան, բայց անոնց անհրաժեշտ եղածը հացն է, որուն իրենց յատկացուած չատ քիչ քանակութիւնը անբաւական է հանդարտեցնելու քաղցած ստամոքսին տառապանքները։ Այս տեսակ աղքատութիւն մը 1872էն ի վեր տեսնուած չէր։ Լոնտոնի մէջ 150000 աղքատներ կան՝ նախորդ տարիէն հարիւրին $3\frac{1}{2}$ աւելի։ Անգլիոյ միւս մասերուն աղքատներուն թիւը 900,000 է, ինչ որ կ'աւելնայ ամէն օր։ Ամենէն աւելի հիւսիսային քաղաքներուն մէջ չատ աղքատներ կան։ Կերպասեղէնի գործարան ունեցող քաղաքներու մէջ, գործերու վերջին դադարումը իբրեւ անմիջական արդիւնք ունեցաւ գործաւորներու և անոնց ընտանիքներուն փողոց նետուիլը՝ առանց ապրուստի միջոցի։ Պիրմինկէմի, Մանչէսթըրի և Լիտսի մէջ աշխատութիւն չունեցողներուն թիւը հարիւրին տասը աւելցաւ՝ անցեալ տարուան հետ բաղդատելով։ Այն քաղաքներուն մէջ, ուր նաւային շինութիւնները խիստ բարգաւաճ էին, հիմա թշուառութիւնը մեծապէս աւելցած է։ Ամէնէն ցաւալին այն է որ առոյգ, եռանդուն ու ճարտար գործաւորներն են որ աղքատութեան մատնուած են։ Անցեալ տարի ատոնց թիւը հարիւրին հարիւր երեսուներեքի ահարկու համեմատութեան հասած էր։ Ասոնք կը սպասեն որ մաքսապաշտ օրէնքներ քիչ մը այժմ տան ձեռնարկատէրներուն որոնք հետզհետէ կ'իյնան, և որոնք այն ատեն աշխատաւորի պէտք պիտի ունենան։ Բայց կառավարութիւնը ազատ փոխանակութեան կուսակից է։ Ձմեռուան կը սպասեն ճամբաներուն ձիւները մաքրելու և մշուշի ատեն ջահեր բռնելու։

ՊՕԹԱ ԶՕՐԱՎԱՐԸ.— Թրանսվալի նախարարապետ Պօթա զօրավարը, որ Լոնտոն կը գտնուի, չաբաթ օրը ճամբայ ելեր է դէպ ի Հարաւային Ափրիկէ։ Զօրավարը, չոգենաւ նստելէ առաջ, Հարաւային Ափրիկէի քաղաքական ու տնտեսական կացութեանը մասին եղած հարցումներու պատասխանելով, իբր և Թրանսվալի երախտագիտութիւնը յայտներ է Անգլիոյ ժողովուրդին ու կառավարութեանը նկատմամբ՝ Անգլիոյ Խորհրդարանին կողմէ միութիւնը քուէարկուած ըլլալուն համար, ինչ որ վստահութեան հաւաստիք մըն է եւ աւելի պիտի ամրապնդէ Հարաւային Ափրիկէն Մեծն-Բրիտանիոյ միացնող կապերը։ Հարաւային Ափրիկէի միութեան ապագան հիմա ապահովուած է։ Զօրավարը յարեր է թէ հանքերու մէջ աշխատութեան խնդիրը իրեն երկիւղ չազդեր. կարելի եղած է առանց վտանգի հեռացնել չինացիները. գործաւոր պիտի չպակսի, վասն զի երկրին մէջ պէտք եղածէն աւելի կայ։ Մաղթեր է որ Հարաւային Ափրիկէն թողուն իր գործերը ինք տեսնելու։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅԷՄԷՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Երէկ ծանուցուեցաւ թէ մասնաւոր հեռագրի մը նայելով Եահեա Համիտէտտին ու Իտրիս միացած են։ Եէնի Կազեթա այդ մասին ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմելով տեղեկութիւն առեր է որ կառավարութիւնը այդ կարգի լուր մը ստացած չէ։ Բ. Դուռը կը յայտարարէ թէ, ընդհակառակը, Եէմէնի մէջ Շէյխերը հետզհետէ անձնատուր կ'ըլլան և հնազանդութիւն կը յայտնեն, թէ Եէմէնի կացութիւնը դեռ հիմակուընէ սկսած է հանդարտութեան շրջանի մը մէջ մտնել և թէ պատրաստուած զինուորական ոյժերը երբ հոն ժամանեն, ապստամբութիւնը բոլորովին անհետացնել կարելի պիտի ըլլայ։ Եէնի Կազեթա կ'ըսէ թէ Եէմէնի մէջ չատ անգամներ այսպէս եղած և առերեւոյթ հանդարտութիւն մը տիրած է, բայց յանկարծ անակնկալ կերպով նորէն խանգարուած է. հետեւաբար, կը յարէ նոյն թերթը, կառավարութիւնը պէտք է զգոյշ կենալ և առերեւոյթ վիճակներէ չխաբուիլ։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Եէնի Կազեթա ու Թանին կը հերքեն Broosnuf այն լուրը որուն համաձայն Եպարքոս Հիւսէին Հիլմի փաշա, կարգ մը խնդիրներու մասին Երիտասարդ-Թուրքերուն համակարծիք չգտնուելով մտադրած ըլլայ մօտերս հրաժարիլ և թէ հաւանական է որ Ներքին գործոց Նախարար Թալաթ պէյ Եպարքոս ըլլայ։ Վերոգրեալ երկու թուրք թերթերը կը յայտարարեն թէ դահլիճին բոլոր անդամները իրարու համակարծիք են։ Թանին նաև կը հերքէ Broosnuf այն ըսածն ալ թէ դեսպանական մարմինը գոհ պիտի չմնայ եղեր Եպարքոսին փոփոխութենէն։

ԽԸՐԳԱՅԻ ՇԷՐԻՖԸ.— Սուլթանը, երէկ ժամը 5 ին Մէհրուբիէր չոգենաւով, ուր կը գտնուէին կայսերազուն իշխանները և պալատական պաշտօնատարները, Տօլմա Պաղչէի պալատէն Թոփգաբու պալատը գնաց։ Նոյն միջոցին բոլոր չոգենաւերը դրօշներով զարդարուած էին։ Սուլթանը ցամաք ելլելուն ընդունուեցաւ գահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի և պաշտօնատարներու կողմէ։ Սուլթանը յետոյ կառք մը բազմեցաւ՝ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի հետ։ Սէրայ Պրունի եզերքէն մինչեւ Թոփգաբու պալատը հեծեալ ու հետեւակ զինուորներ երկու կարգի վրայ շարուած կեցած էին։ Սուլթանը ուղղակի Պաղտատ քէօշկը երթալով հոն պահ մը հանգիստ առաւ։ Կէսօրուան աղօթքէն առջը, Կայսրը, գահաժառանգ իշխանին և կայսերազուն իշխաններուն հետ, գնաց Խըրգայի Շէրիֆին գտնուած վայրը, ուր համբուրեց զայն։ Յետոյ իշխանները, եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը, նախարարները և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներն ալ համբուրեցին։ Ապա Սուլթանը նորէն Պաղտատ քէօշկը գնաց, ուր ունկնդրեց դպրոցականներու կողմէ երգուած երգերուն։ Սուլթանին մեկնելու և վերադառնալու միջոցին Իհլալիէ մարտանաւը թնդանօթ արձակեց։

—Իշխանուհիներն ալ երէկ Էսկի Ալի Փաշա երթալով համբուրեցին հոն գտնուած Խըրգայի Շէրիֆը։

ՀԱՄԱՎԷՆՏՆԵՐՈՒ խնդիրը հետզհետէ մեծ համեմատութիւններ կը ստանայ և այդ ապստամբները պարսիկ սահմանագլուխը անցած ըլլալով քաղաքական գոյն մըն ալ կ'առնէ։ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը հարկադրուած է այդ մասին բանակցութիւն կատարել Պարսից դեսպանատան հետ։ Բ. Դուռը նկատելով որ այդ ապստամբները պարսիկ սահմանագլուխը անցնելէ առջը նորէն կը վերադառնան ու վնասներ կը հասցնեն, որով հարկ կ'ըլլայ սահմանագլուխին վրայ միշտ զինուոր պահել, նկատելով որ օսմ. հպատակները հարկ է պաշտպանել այդ ապստամբներուն յարձակմանց դէմ և թէ նոյն զինուորները ուրիշ տեղեր ղրկելու պէտք կայ, կը խորհի այն տեսակ միջոց մը գտնել որ նոյն վիճակին բացարձակապէս վերջ մը տրուի։ Արտաքին գործոց նախարարը հարկ եղած ձեռնարկները պիտի ընէ՝ հասկնալու համար թէ կարելի՞ է որ օսմ. զինուորները ի հարկին պարսիկ սահմանագլուխը անցնին և Թեհրանի կառավարութեան աջակցութիւնն ալ վայելելով նուաճեն այդ ապստամբները։

ԼԻՎԱՏԻԱ երթալիք օսմ. պատուիրակութիւնը երեքշաբթի ճամբայ պիտի ելլէ Սդամպոլ չոգենաւով։ Ռուսիոյ կայսեր կողմէ Կ. Պոլսոյ տրուելիք այցելութեան խնդիրը հոն պիտի կարգադրուի Արտաքին գործոց Նախարար Րիֆաթ փաշայի հետ։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Մէկ քանի օրէ ի վեր զրոյց կար թէ Ֆրանսացի դրամատէրները և Օսմ. Պանքան պիտի չմասնակցին օսմ. կառավարութեան կողմէ կնքուելիք եօթը միլիոն ոսկիի փոխառութեան։ Ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ այդ առթիւ յայտարարեր է Եէնի Կազեթայի մէկ ներկայացուցիչին թէ այդ խնդրոյն համար այսօր պիտի տեսակցի Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Տէֆէսի հետ և թէ մինչեւ հիմա չտեսակցելուն պատճառը Պ. Տէֆէսի անձնական տկարութիւնն է. նաև թէ եղած զրոյցները ճշմարտութեան հակառակ են, վասն զի Ֆրանսացի դրամատէրներուն մասնակցութիւնն ալ հաւանական է։ Սըր Էռնէստ Քէսլ, երէկ, այդ փոխառութեան խնդրոյն համար տեսակցեցաւ Ֆրանսայի դեսպան Պ. Պոմբարի հետ. կը կարծուի թէ այդ առթիւ համաձայնութեան գետին մը պատրաստուած ըլլայ Ֆրանսացի և անգլիացի դրամատէրներուն միջեւ։

ՕՍՄ. Մ. ՈՒ Յ. ՔՈՄԻՏԷԻՆ Սէլանիկի մէջ գումարած համաժողովը սա այժմ սա խնդիրներով կը զբաղի.— Ա. Օսմ. բոլոր տարրերուն միջև գոյացած միութիւնը ու եղբայրակցութիւնը ամրապնդել, ապահովցնել ու չարունակել։ Բ. Հանրային կրթութիւնը տարածել։ Գ. Երկրին բարգաւաճումը և երկրագործական, առեւտրական ու արհեստագործական վիճակը զարգացնել։ Դ. Օսմ. Մ. ու Յ. Քոմիտէին կազմակերպութիւնը համաձայնեցնել վերջերս հրատարակուած ընկերակցութեանց օրէնքին։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Իգդամ կը հերքէ այն լուրը թէ Տէրակոյտին նախագահ Սայիտ փաշա Բարիզ ու Լոնտոն այցելած միջոցին Ֆրանսայի ու Անգլիոյ կառավարութեանց հայեցակէտը պիտի հասկնայ՝ Կրետէի խնդրոյն նկատմամբ։ Դեսպանախորհուրդին նկատմամբ ալ Իգդամ կ'ըսէ թէ պաշտպան տէրութիւնները դեռ դեկոյց մը չեն ըրած Բ. Դրան. միայն թէ օսմ. կառավարութիւնը իմացած է որ դեսպանախորհուրդին գումարման համար կարծիքներու փոխանակութիւն կը կատարուի այդ տէրութեանց միջեւ։

— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Կ. Պոլսէն հեռագիր մը ստացած է՝ ծանուցանող թէ մեծ տէրութիւնները եթէ Բ. Դրան առաջարկեն որ Եւրոպացի մը կուսակալ կարգուի Կրետէի, օսմ. կառավարութիւնը պիտի առաջարկէ նոյն տէրութեանց որ այդ անձը ամենէն առաջ օսմ. հպատակութիւնը ընդունի։ Չորս տէրութիւնները պիտի առաջարկեն որ Աւստրիա ու Գերմանիա ալ մասնակցին դեսպանախորհուրդին, որուն գումարմանը հաւանած է Ռուսիա։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ-ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԵՒ ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Սապահ կը հերքէ Լա Թիւրքիի այն լուրը թէ Օսմ. Մ. ու Յ. Քոմիթէին Սէլանիկի համաժողովին մէջ նկատողութեան առնուած ըլլայ այդ Քոմիթէին և ազատական կուսակցութեան պետ Իսմայիլ Քէմալ պէյի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու խնդիրը։ Սապահ կը յարէ թէ Իսմայիլ Քէմալ պէյ հիմա կուսակցապետի հանգամանք չունի և միայն իր անունովը կը գործէ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ հետեւեալը կը հեռագրէ Օսմ. Լոյտի թղթակիցը երկուշաբթի թուականով.— Ռոմուխլալէայի մէջ Վլահովիտներ սպաննեցին Թոտոր Կէտոֆ՝ Սանտանսքիի ամերիմ բարեկամը։ Մանաստիրի կողմերը Պաճիի ու Բրուբինադրայի Պուլկարները բռնի գրաւեցին տեղական եկեղեցիները ու վարժարանները, յայտարարելով որ կառավարութեան անգործութիւնը զիրենք հարկադրած էր իրենց գործը իրենք տեսնելու։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ օսմ. դեսպան Թուրխան փաշա արձակուրդով Բարիզ ժամանէր է։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսէն առնուելիք զինուորներուն վիճակի գործողութիւնները, օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն, Ա. զօրաբանակին կողմէ պիտի կատարուին։ Կ. Պոլսոյ զինուորներէն կազմուելիք վաշտերը այդ զօրաբանակին մէջ պիտի ծառայեն և երբ պէտք ըլլայ այն ատեն միայն պատերազմի պիտի ղրկուին։ Պայրամէն առջը ֆէրմանները կարդացուելով վիճակի գործողութիւնը պիտի կատարուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ տասնըվեց վաշտի կեդրոններ պիտի հաստատուին։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ Մլլիսադի Աշիրէթներու պետերէն Էօմէր, Քեանը Ապտիւրրահման ու Ալի, իրենց հետեւորդներով և զէնքերովը, անձնատուր եղեր են օսմ. զինուորներուն։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան կողմէ Եւրոպա ղրկուելիք ուսանողները, երէկ, ճամբայ ելան գերմանական չոգենաւով։ Ասոնց մէկ մասը Լոզան ու Բարիզ պիտի երթայ՝ և միւսն ալ Պերլին և Լոնտոն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄՆԵՐԸ.— Նէոլողոս կ'ըսէ թէ Նախարարաց Խորհուրդին չորեքշաբթի գիշերուան նիստին մէջ Պատրիարքարաններու առանձնաշնորհմանց խնդրոյն վրայ ալ խորհրդակցութիւն կատարուելով, որոշուեր է որ կրօնական պետերուն կրօնական գործերուն վերաբերող Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմէտի ֆերմանին տրամադրութիւնները ամբողջութեամբ գործադրուին. իսկ այն խնդիրներուն համար, որոնք կրօնական գործերէ դուրս են և սահմանադրական դրութեան համաձայն օսմ. հպատակներուն և պետական պաշտօնարաններուն միջեւ պէտք է կարգադրուին, կրօնական պետերուն միջամտութեանը հարկ չկայ։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալ անուանուեցաւ Ճէմալ պէյ, որ մինչեւ հիմա փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Ամերիկայի ու Պելճիքայի նոր դեսպանները երկուշաբթի Սուլթանին պիտի ներկայանան՝ իրենց յանձնարարագիրները մատուցանելու համար։

ՋԱՔԸՐՃԱԼԸ ԱՒԱԶԱԿԸ.— Խաքի Բէկիրվան անուն մէկը քսան հոգիով Իօտէմիշ գացեր է՝ ձերբակալելու Ջաքըրճալը աւազակը, զոր ձերբակալողին հազար ոսկի խոստացուած է, ինչպէս ծանուցուեցաւ։

ԳԻՇԵՐԱՊԱՀՆԵՐԸ ասկէ վերջը իրենց ճոկանները գետինը պիտի չզարնեն, այլ այն պարագային միայն երբ թաղերու մէջ դէպք մը պատահի և օգնութեան պէտք ունենան շրջակայ պահականոցներէն կամ միւս գիշերապահներէն։

ՊԱԼԱՏԱԿԱՆ պաշտօնատարները ասկէ վերջը միաձեւ հագուստ պիտի կրեն պաշտօնական արարողութեանց ատեն՝ այսինքն «դաւամպուլին»ի ձեւով հագուստ մը. կուրծքին ու օձիքին վրայ ոսկեթել ծաղիկներ և թեւերին սեւ թաւիշով ծածկուած՝ ոսկեթել ծաղիկներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Արտասահմանեան թերթի մը մէջ սասկումով կը կարդամ Ատանայէն գրուած թղթակցութիւն մը, որուն մէջ երկու իրողութիւններ սարսափի, զզուանքի և զայրոյթի խառնափնթոր տպաւորութեան մը տակ կ'ընկճեն հայ ընթերցողը։ «Թալանով ու աւարով բեռնաւորուած Թուրքը ու Քիւրտը՝ ուրախութեամբ արբշիռ՝ իրենց հայրենիքը վերադարձան։ Տեղացի 50 ոսկինոց խանութպան Ֆէլլահը ու Աֆղանը հազարաւոր ոսկիի ապրանքներ լեցնելով խանութներնուն մէջ հանգիստ իրենց գործերը կը չարունակեն. երէկուան բոկոտը՝ այսօր կառքերու մէջ բազմած փառաւորապէս կը չրջի. հացի կարօտ Թուրք կինը հինգը մէկնոց ոսկիներու չարոցով կը զարդարէ կուրծքը, մինչդեռ անդին, անոր բուն իսկ տէրը այդ արդարադատ Պատերազմական Ատեանին քթին առջեւ, վրաններու տակ, մերկ, բոկոտն ու անօթի՝ կը հառաչէ ու կը հեծէ աղեխարշօրէն...»։

Այս քանի մը տողերուն մէջ կը հանգչի Ատանայի աղէտին ամբողջ հոգեբանութիւնը։ Բուն չարժառիթը, իր բովանդակ բարբարոս դաժանութեամբը, կը պատկերանայ հոս։ Ու որքան ծիծաղելի կը գտնամ ճիգերը բոլոր անոնց որ մեծ եղեռնին պատճառներուն հետազօտութեանը համար կարգ մը փիլիսոփայական, բնազանցական և ընկերաբանական երեւոյթներու բաւիղին մէջ կը մոլորին. ինչ հարկ այդքան հեռուները երթալ՝ ոճիրին ջիղը բռնելու համար։ Ահիկա՝ սա վերի քանի մը տողերուն մէջ կը գտնուի, այդ ջիղը։ Եթէ հինգ ամսէ ի վեր կիլիկեան եղեռնին վրայօք գրուած ուսումնասիրութիւններուն մէկ քաղուածքը ընել ուզէի, քանի մը Արեւելքներ չի պիտի բաւէին, այնքան բազմապիսի են անոնք։ Սակայն ինչ հարկ ատանկ անօգուտ աշխատանքի մը անձնատուր ըլլալու։ Ատանայի եղեռնին պատճառը, բուն, իսկական, չօշափելի պատճառը մէկ հատ մըն է, միմիայն մէկ հատ մը.— թալանը։ Թէ Հայերը սահմանադրութենէն յետոյ իրենց վարմունքովը գրգռեր են եղեր խուլամ ամբոխը, զէնք գնելով, պատմական [illegible] ներկայացնելով, հայ թագաւորի պատկերներ տարածելով և ուրիշ ազգայնական չարժումներ ընելով, պարապ, ապուշ, անհիմն ենթադրութիւններ են։ Հայուն մեծ յանցանքը, Կիլիկիոյ մէջ, ոչ սա ոչ ան, իր նիւթական բարեկեցիկ վիճակն էր, որ խուժ ընչազուրկ խուժանին կողոպուտի, յափշտակութեան բնազդները կը գրգռէր։ Ու տակաւ չատ բնական երեւոյթ մըն է զանգուածի մը վրայ որ աշխատելու, արտադրելու, յառաջդիմելու, հարստանալու յատկութիւններէն բոլորովին զուրկ է։ Տարիներէ ի վեր, Հայուն ճոխ ու չռայլ կենցաղը, բարգաւաճ կացութիւնը, գեղեցիկ, հանգստա-

ւէտ բնակարանները, ապրանքով լեփլեցուն վաճառատուները բնակակից ազգաց, բիրտ, բոլոտն ցեղերուն բարեկամութիւնը, համակրութիւնն ու մտերմութիւնը հրաւիրելու յատկութենէն բացարձակապէս զուրկ էին։

Այդ ցեղերը՝ խաղաղ և օրինաւոր մրցումով Հայուն նիւթական բարեկեցութեան, իրեն ապահոված հարստութեան տիրանալու, կամ անոր համահաւասար դիրք մը ստեղծելու բնականաբար անընդունակ ի յառաջագունէ, այս գաղափարն իսկ միտքերնուն չէին անցըներ։ Որով, բաղձացուած նպատակին հասնելու համար, միակ գերագոյն միջոց մը կը մնար.— բռնական միջոցը, բիրտ ուժը։ Խուժելու, զարնելու, յափշտակելու համար յարմար առիթին կ'սպասուէր, ուրեմն։ Ներկայացաւ այդ առիթը։ Քաղաքական ներքին պայմաններ, սահմանադրական քօղի տակ սպրդուած անհուելի դաւադրութիւն մը մանաւանդ, որուն մանրամասնութիւնները տակաւին յայտնի, բացորոշ կերպով չհրատարակուեցան, թոյլ տուին որ Կիլիկիոյ խուժանները մոլեգնօրէն արձակուին հայ տարրին վրայ։ Կոտորակուած, զսպուած կատաղութեան ի՛նչ պոռթկումով մը յանկարծուեցաւ այդ սանձակոտոր, չղթայազերծ խուժումը։ Ա՛լ կ'օգտէր որքան Հայը լաւ ապրած էր, որքան հարուստ եղած էր, գեղեցիկ տուներ, վաճառաբարձ խանութներ ունեցած էր, ոսկիի, գոհարի հետ խաղացած էր. ո՛հ, ա՛լ կ'օգտէր որքան իր ճոխութիւնը, իր ճակտին քրտինքովը շահած իր հարստութիւնը անխղճօրէն ցուցադրած էր բնակակից ցեղերու, զուրկ ամէն բարոյական ու նիւթական շնորհներէ, ամէն առաւելութիւններէ։ Հարո՛ւստ ըլլալ մի. ի՛նչ եղեռն։ Ու զարկին, զարկին քանդեցին, կործանեցին այդ ճոխութիւնը, յափշտակեցին, թալլեցին, տարին։ Ահա՛ Կիլիկիոյ սպանդին կարուկ, հակիրճ, դիւրըմբռնելի, և, եթէ կ'ուզէք, ընկերաբանական ալ պատճառը։

Ու հիմա դերերը փոխուած, յեղաշրջուած են. փոթորիկը անցնելէն յետոյ ի՛նչ կը տեսնանք. յետինք առաջինք, առաջինք յետինք. աղքատ Թուրքն ու Քիւրտը հիմակ հարուստ են. խղճալ կնոջ մերկ լանջը հիմակ ոսկի շարոցներով է զարդարուած. անոնց խանութպանները մեծաճոխ վաճառատուններու տիրացած են. երէկուան չքաւորը այսօրուան մեծատունն է։ Եւ սահմանադրութեամբ, արդարութեամբ ու իրաւունքով իբր թէ օժտուած այս երկրին մէջ հարցնող փնտռող չկայ թէ ի՛նչ հրաշքով երէկուան այդ աղքատ մարդոց նիւթական կացութիւնը այնքան յեղակարծ փոփոխութեան մը ենթարկուած է. ու՞րկէ գտան այդ հարստութիւնը. Ալլահը երկինքէն ոսկի՞ թափեց, թէ ոչ երկրին ընդերքներէն հարստութեան հանքեր դուրս պոռթկային մէկէնիմէկ։ Այո, ինչու՞ չեն երթար հարցնեն այդ Ահմէտին, Մէհմէտին, Հասանին և Հիւսէյինին թէ յանկարծ ինչպէս հարստացան, ու՞րկէ գտան այդ հարստութիւնը։

Ու երբեմնի հարուստները վրաններու տակ մնացած են հիմա. կիսամերկ, անօթի, յուսահատ, կը դիտեն երէկուան բարիները, ա՛լ մարդու կարգ անցած, որ գոհունակութեան և յագեցուած վրէժի ժպիտը շրթներնուն՝ կը պտըտին յաղթական, կը պտըտին հպարտութեամբ, կը պտըտին անպատուհաս։ Բայց ... աս ալ կ'անցնի. Հայը՝ վրանին տակէն նորէն դուրս կ'ելլայ, իր վէրքերը նորէն կը դարմանէ, իր տուները, վաճառատուները նորէն կը կանգնէ, նորէն ձեռք կը բերէ՝ իր խելքովը, դատանքովը ու քրտինքովը, ինչ որ կորսնցուցած էր, ու նորէն կ'ըլլայ ինչ որ էր մարտ 31էն առաջ. և միւսները, ժամանակի ընթացքին մէջ, նորէն կը մերկանան, նորէն իրենց [illegible]ակերը կը մտնան, նորէն կ'ըլլան խեղճ, [illegible]կոտն, ընչազուրկ, վասն զի չեն գիտեր աշխատիլ, արդիւնաւորել, յառաջդիմել, զարգանալ...

Միւնոյն թղթակցութեան մէջ ուրիշ հարցն է որ կը յուզուի։ Թղթակիցը տասն հազարի կը հանէ որբերուն թիւը։ «Մերսինի և Ատանայի որբանոցներէն զատ ուր այժմ 450-500ի մօտ որբեր կը խնամուին, Պաղչէ և շրջակայ գիւղերուն մէջ կան 800, Մամեռուխ և շրջականները 300, Համիտիէ և շրջականները 350, Պուլանըգ և շրջականները 150, Քէսապ և Անթաքիա 750. Գոզոլուք 150, Արդօղլու և Շէյխ Մուրատ 200, Հաճըն 840 եւայլն։ Տղաքներ որոնք հակառակ խուժանին տուած լախտի հարուածներուն՝ դեռ կը մնան կայտառ և ուշիմ...»։

Շուարեցուցիչ բազմութիւն մը ծնողազուրկ մանուկներու։ Տասն հազա՛ր։ Այս խղճալի և ստուար բանակը դիւրին չէ պատսպարել, սնուցանել, հագուեցնել, կրթել։ Մինչև հիմակ ձեռք առնուած միջոցները անբաւական են ատոր համար։ Եւ ձմեռն իր ժանիքները սկսաւ ցոյց տալ։

Պէտք է որ ատոնց զօհ տանք ինչ որ կրցանք ազատել կատաղի խուժաններուն ակռաներէն։ Որբերուն ապահովութեան գործը չատ դանդաղ առաջ գնաց, հակառակ գուցէ Վարչութեան ալ կամքին։ Ո՞ր մէկուն հասնի, ծովածաւալ աղէտին առջեւ։ Ըլլա՞ մեծահարուստ Հայ մը և մէկ ձեռքէ պատկառելի գումար մը տրամադրէ՞ց որբերուն համար։ Ատանկ առատաձեռնութեան մը՝ նիւթապէս անկարող հա՛յ կը պակսէր։ Բանկեր կան, որ այսօր կըրնան յիսուն հարիւր հազարներ տրամադրել՝ առանց որ իրենց նիւթական կացութիւնը ատկէ ցնցուի։ Բայց մեր մէջ ազգասիրութիւնը զգացում մըն է որ կը նուազի, կը տկարանայ այն չափով որով հայ անհատին նիւթական կացութիւնը կը բարւոքուի։ Հայը քանի հարստանայ այնքան աւելի անտարբեր կը դառնայ, կը պաղի հայութենէն, մինչդեռ Ցոյնը, ճիշդ հակառակը, քանի՛ հարստանայ այնքան աւելի հայրենասէր կ'ըլլայ և այնքան աւելի առատաձեռն։ Մեր տեղը՝ Ցոյնը չատո՛նց ապահոված կ'ըլլար որբերուն վիճակը, ու որբի տրտաճմլիկ խնդիրը չատոնց փակուած կ'ըլլար։ Ձմրան դռներուն առջեւ, տակաւին հազարաւոր հայ որբեր մերկ, անպատսպար, անպաշտպան կը մնան։ Արդեօք կը սպասենք որ մանկանց կոտորումին լուրե՞րը մեզ հասնին՝ սթափելու համար ոճրական թմբիրէն, որուն մէջ կը յաւերժանան մեր հարուստները։

ՍՐՈՒԽԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդը, ինչպէս ծանուցինք երէկ, Բ. Դրան մէջ գումարուելով կիրակի գիշեր, Դուրեան Սրբազանի հրաժարականի խնդրով զբաղեցաւ։ Նախ կարդացուեցաւ կրօնական գործերու տեսուչ Պէհճէ պէյի մէկ գրութիւնը, որ ի վեր կը հանէր Սուլթան Ֆաթիհին շնորհած պատրիարքական առանձնաշնորհումները, յետոյ հաստատուած Կիւլհանէի Խաթթը Հիւմայունով։ Նախարարաց Խորհուրդը, երկարատեւ խորհրդակցութենէ մը յետոյ, նկատի առնելով պատրիարքարաններու առանձնաշնորհումները, որոշեց ընդունիլ Դուրեան Սրբազանի պահանջումներուն այն մասը որ կրօնական հանգամանք ունի, իսկ միւս պահանջումները մերժել, սահմանադրական ռեժիմին հակառակ ըլլալուն։ Ցունաց Պատրիարքի թագրիրին ալ նոյնիմաստ պատասխան մը տրուած էր։ Հետեւաբար Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց ըստ այնմ պատասխանել հրաժարած Ս. Պատրիարքին, միևնոյն ատեն պահելով կառավարութեան արժանապատուութիւնը և յարգելով Պատրիարքարաններուն իրաւասութիւնները՝ կարելիութեան սահմանին մէջ։

*** Այս առաւօտ Իգտամ հետեւեալը կը գրէ այդ մասին. «Երէկ գրած էինք թէ Նախարարաց Խորհուրդը իր առջի գիշերուան նիստին մէջ խորհրդակցութիւն կատարած ըլլալով՝ իր տուած որոշումը Պատրիարքարանին պիտի հաղորդուէր դատական Նախարարին միջոցաւ։ Մեր առած մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, երէկ, դատական, ելմտական, ներքին և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարները դատական պաշտօնատան մէջ գումարուելով, երկու ժամու չափ խորհրդակցութիւն կատարած են Պատրիարքարանի տրուելիք պատասխանին վրայ։ Այդ գումարման մէջ՝ Պատրիարքարանի վերաբերեալ կարգ մը թուղթեր քննուած են։ Ճէպէլը Պէրէքէթի նախորդ կառավարիչ Ասաֆ պէյի նկատմամբ կառավարութիւնը նոր ապացոյցներ երեւան հանած ըլլալով, այդ մասին ալ խորհրդակցութիւն եղաւ։ Բայց երկու խնդիրներուն նկատմամբ ալ վերջնական որոշում մը տրուած չըլլալով յիշեալ նախարարները վաղը դարձեալ պիտի գումարուին, տրուելիք որոշման համաձայն պատասխանը հաղորդելու համար Պատրիարքարանին»։

*** Այսօրուան Եէնի Կազէթա ալ Իգտամի տուած լուրը կը հաստատէ, ըսելով թէ յանձնախումբ մը կազմուած է Ասաֆ պէյի գործը քննելու համար։ Հետեւաբար կառավարութիւնը իր վերջնական պատասխանը պիտի տայ վաղուան խորհրդակցութենէն յետոյ միայն։

*** Բարիզէն Թանինի ուղղուած մասնաւոր հեռագիր մը, երէկուան թուականով, կ'ըսէ. «Թան լրագիրը իր այսօրուան խմբագրականին մէջ Հայոց Պատրիարքի հրաժարականի խնդրոյն վրայ խօսելով՝ օսմ. կառավարութեան ընթացքը կը գնահատէ ու պաշտպան կը դառնայ»։

ՏԱՍՆԸՀԻՆԳ ԻՍԼԱՄ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ.— Ատանայի պատերազմական Ատեանը իբր խռովութեանց հեղինակ 15 Իսլամ մահուան դատապարտած էր եւ ուրիշ 84 հոգի ալ զանազան պատիժներու։ Կայսր. Իրատէ մը վաւերացուցած է այս մահավճիռները։ Հրաման տրուած է Ատանա՝ մահապարտները կախելու համար, կը գրէ Լա Թիւրքի։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ մէկ քանի շաբաթէն գործադրութեան կը դնէ իր գիւղատնտեսական ծրագիրը, որուն իրագործումը գաւառացւոց համար ամենամեծ բարիք մը պիտի ըլլայ։ Առ այժմ սկզբնաւորութիւն մը պիտի ըլլայ Կարնոյ վիլայէթէն, ուր Ընկերութիւնը ներկայ դպրոցական շրջանի մէջ 10ի չափ վարժարաններ պիտի ունենայ որոնց մէջ այս դրութիւնը պիտի փորձուի առաջին անգամ, վերջէն ընկերութեան բոլոր վարժարաններուն մէջ ընդհանրացնելու պայմանաւ։ Ընկերութիւնը բանակցութեան մէջ է արդէն մէկ երկու կարող մասնագէտներու հետ, որոնցմէ մէկը մէկ քանի օրէն դէպ ի Կարին ճամբայ կը հանէ։ Ընկերութիւնը ասով ալ չպիտի բաւականանայ և միտք ունի իր վարժարաններուն համար գիւղատնտես ուսուցիչներ հասցնելու նպատակով երկրագործական վարժարան մը հիմնել յարմար մէկ տեղ մը, որ հաւանականաբար Կիլիկիոյ կողմերը պիտի ըլլայ, Ատանայի կամ Տէօրթ-Եօլի շրջակաները, որոնք իրենց հողին արգասաւորութեամբն ու ծովուն հետ ունեցած մօտաւորութեամբը ամէն յարմարութիւն ունին։ Այս գաղափարը չատոնց է որ յղացուած է ձեռնհաս անձերու խորհրդակցութեամբը և մինչև իսկ Նպաստից Յանձնաժողովն ալ խոստում տուած է այն ատեն՝ այս տեսակ հաստատութեան մը բացման համար նիւթական ամէն օժանդակութիւն ընձեռել իր կողմէ։ Հիմա այս երկու Մարմիններուն միջեւ բանակցութիւն կը կատարուի տեսականէն գործնականի վերածելու համար այս գեղեցիկ խորհուրդը։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. կաթողիկոսը Կիպրոս գացած է Սեպտ. 4ին, կղզին ապաստանած Կիլիկեցի Հայերը մխիթարելու համար։ Նաւահանգստին վրայ խուռն և ամենազգի բազմութեան մը կողմէ դիմաւորուած է։ Տ. Սահակ կաթողիկոսը հիւրընկալուած է Կրան օթէլի մէջ, ուր հացկերոյթ մը տրուած է։ Արտայայտ եղած է այն տեսակցութիւնը զոր Կաթողիկոսը և Մուշեղ եպիսկ. ունեցած են իտալական շոգենաւի կամրջակին վրայ։ Երկու եկեղեցականները, իրարու փարած, կ'արտասուէին։

«ՇԱԼՎԱՐԻ» ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ.— Երզնկի Պատերազմական Ատեանին դիմած էին վեց հայ կիներ, պահանջելով որ իրենց ամուսինները սպաննող ոճրագործները պատժուին։ Նոյն Ատեանը որոշեալ օր մը կը հրաւիրէ այդ կիները և անոնց կը ներկայացնէ կարգ մը բանտարկուած Թուրքեր։ Հայ կիներէն մէկը, Իսկուհի, կը մօտենայ Ճէմալ անուն բանտարկեալի մը և անոր շալվարը քննելով կը յայտարարէ թէ իր ամուսնին հագած շալվարն էր։ Ատեանին նախագահը կը հարցնէ թէ ի՛նչէն գիտէ այդպէս ըլլալը։ Կինը կը պատասխանէ թէ այդ շալվարը աստառ չունի, բայց ոտքերու կողմէն։ Նախագահին հրամանով՝ Ճէմալի շալվարը կը հանուի, ու կը տեսնուի որ հայ կնոջ ըսածը ճշմարիտ է։

ԵՐԶՆԿԻ բանտէն ազատ արձակուած են 30 Թուրք և 11 հայ։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ բանտարկուած Կարապետ էֆ. Կէօքտէրէլեան, Պատրիարքարան ուղղուած հեռագրով մը, կը խնդրէ որ միւս բանտարկեալներուն պէս ինք ալ հարցաքննուի։ Կէօքտէրէլեան էֆ. կը յարէ թէ բոլորովին անմեղ է ինք։ Կ'ըսուի թէ Կէօքտէրէլեան էֆ. երկու տարի Երուսաղէմ պիտի մնայ իբր աքսոր։ Երզնկի մէջ բանտարկուած Պետրոս Խաչատուրեան ալ հեռագրով մը կը յայտնէ թէ երկու տղոց սպանութեան մէջ մաս չունի, որով ազատ արձակուիլը կը խնդրէ։

ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ խնդրին համար կազմուած վարչական քննիչ յանձնաժողովը իր երկրորդ նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և ազգ. երեսփոխան Պ. Ճանկիւլեանի բացատրութիւնները լսեց։ Հրաւիրեալներէն Պ. Վահան Թէքէեան եկած չըլլալով, յանձնաժողովը որոշեց դարձեալ հրաւիրագիր ղրկել Պ. Թէքէեանին՝ յառաջիկայ նիստին ներկայ ըլլալու համար։ Քննիչ յանձնաժողովը նկատողութեան առաւ Աղթամարայ խնդրին առթիւ հասած նոր գրութիւններ, ինչպէս նաև 1900 թուականին Աղթամարէն ղրկուած գրութիւններ և գոյքերուն ցանկը։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Խորհուրդը չորեքշաբթի օր իր սովորական նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանը և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1. Քաղաքական Ժողովը Ուսումնական Խորհրդոյ խնդրանաց վրայ Տնտեսական Խորհրդոյ կարծիքն ուզած էր կրթական տեսչի մը ամսաթոշակը ներկայ տարւոյ ելմտացոյցին մէջ անցնելու մասին։ Խորհուրդը դիտեց թէպէտ որ տարեշրջանին երեք ամիս մնացած կարելի չէ ոևէ նոր վարկ ներմուծել ելմտացոյցին մէջ, սակայն նկատի առնելով գործին կրթական հանգամանքը և պէտքին կարեւորութիւնը, որոշեց երեք ամսուան համար 4500 ղրուշի վարկ մը աւելցնել 1909 տարւոյ ելմտացոյցին վրայ։

2. Խորհուրդը տեղեկանալով որ Խասգիւղ Բալատի շէնքին մէջ նորոգութիւններու ձեռնարկուած է առանց Տնտեսական Խորհրդոյ գիտութեան, որոշեց կարեւորը գրել այս մասին Գարակէօզեան կտակի Խնամակալութեան։

Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ և վարժարանի նորոգութեանց մասին ճարտարապետ Ստեփան էֆ. Համամճեան դիտողութիւններ յայտնած ըլլալով, Խորհուրդը պաշտօն յանձնեց իր անդամներէն Թահթաճեան Արամ էֆէնտիի՝ տեղւոյն վրայ կատարել հարկ եղած քննութիւնը եւ արդիւնքը տեղեկագրել։

3. Ֆէրիգիւղի Թաղ. խորհուրդը գրով մը Բէրայի կալուածոց վարձքերէն ամսական 25 ոսկիի չափ բաժին մը խնդրած էր, նոյն թաղին նորահաստատ վարժարանին մատակարարութեան համար։ Խորհուրդը հարկ դատեց առնել նախապէս Բէրայի կալուածոց Հոգաբարձութեան տեսութիւնները այս մասին, ըստ այնմ կարեւորը ի գործ դրուելու համար։

4. Խորհուրդը քննելով Իւսկիւտար, Եէնի Մահալլէի մէջ կազմուած Նպաստամատոյց ընկերութեան կանոնագիրը, պատշաճեցուց զայն այս կարգի ընկերութեանց համար սահմանուած տիպար կանոնագրին և մատոյց Խառն Ժողովին, վաւերացուելու համար։

Խորհուրդին կողմէ կազմուած յատուկ մասնախումբը Բէրայի Կալուածոց Յանձնաժողովին հաշիւները քննած եւ մատուցած ըլլալով իր տեղեկագիրը, Խորհուրդը ըստ եզրակացութեան սոյն տեղեկագրին, վաւերացուց նոյն հաշիւները և որոշեց մատակարարական և դրամական գործառնութեանց վերաբերեալ ինչ ինչ կէտերու մասին իր տեսութիւնները պարզել Քաղաքական Ժողովին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա թագուհին 300 ֆրանք նուիրած է Աթէնքի Հայոց Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին շինութեան ի նպաստ։ Հելլէն կառավարութիւնը ժապաւինել թոմար մը յանձնած է Աթէնքի Հայերուն՝ 6000 ֆրանք հանգանակելու համար նոյն նպատակով։ Աթէնքի քաղաքապետութիւնը տարեկան 600 ֆրանք վճարելու պատրաստ է, եթէ Հայերը միայն քահանայ մը պահեն։

ՎԱՐԱԳԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ.— Վանայ Վարագայ Վանքի Յիսնամեայ Յոբելեանի Կեդրոնական Յանձնախումբը հետեւեալը ուղղած է մեզ հրատարակութեան համար. — «Վարագայ կրթական հաստատութեան յիսնամեայ յոբելեանը թէև որոշուած էր տօնել առաջիկայ Սեպտ. 13/26ին, բայց նորին Վեհ. կաթողիկոսը բարեհաճելով իր բարձր հովանաւորութեան տակ առնել յոբելեանական տօնը՝ փափաք յայտնած է գարնան թողուլ զայն։ Ուստի յարգելով Ն. Ս. Օծութեան կամքը, ինչպէս նաև հեռաւոր ազգայիններէն շատերուն փափաքը՝ յարմար դատեցինք յոբելեանի տօնը պահել 1910 գարնան, Վեհ. Կաթողիկոսի որոշած օրը, որ պիտի ծանուցուի ժամանակին։»

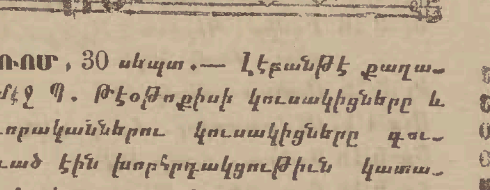

ՀՌՈՄ, 30 սեպտ.— Լէքանթէ քաղաքին մէջ Պ. Թէօթօքիսի կուսակիցները և զինուորականներու կուսակիցները գումարուած էին խորհրդակցութիւն կատարելու համար, բայց կարծիքի տարբերութիւններ առաջ գալով, արիւնալի կռիւ մը ծագեցաւ։ Քանի հոգի վիրաւորուեցան։ Ոստիկանութիւնը և տեղական իշխանութիւնները չկրցին իրարմէ զատել կռուարարները։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական զօրքերուն կողմէ Ռիֆի մէջ տարուած փայլուն յաղթանակին լուրը հասնելուն վրայ, քաղաքը չքեղապէս դրօշազարդուեցաւ։ Խուռն բազմութիւն մը փողոցներուն մէջ կ'աղաղակէր. «Կեցցէ՜ Սպանիա, կեցցէ՜ բանակը»։ Ցնծայ ամբոխը պալատան առջեւ խռնուեցաւ և ջերմագին կերպով ծափահարեց Թագաւորը, որ ստիպուեցաւ պատշգամ ելլել՝ շնորհակալութիւն յայտնելու համար եղած խանդավառ ցոյցերուն համար։ Նահանգներէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ամէն կողմ ժողովուրդը համակրական ցոյցեր կ'ընէ բանակին նկատմամբ։ Մելիլլայի մէջ ալ մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ։

ԲԱՐԻԶ.— Նիւ-Եօրքէն Ֆինէնշըլ Նիւզի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ վերջերս պատահած ուրականները ահագին վնաս պատճառած են։ 750 քիլօմէթր տարածութեան մը վրայ՝ Միսիսիբի, Լուիզիանա, Թէքսաս և Ալապամա նահանգներուն ծովեզերքները վնասուած են։ Հարիւրաւոր վիրաւորներ կան և քանի դիակ գտնուած է։ Լուիզիանայի ծովեզերքներէն փախչողները կ'ըսեն թէ 350 հոգի մեռած են մակընթացութենէն, որ քանի մը քիլօմէթր տեղ ծածկած է։ Քանի մը միլիոն տոլարի վնաս կայ։

ԱԹԷՆՔ.— Նէօ-Ասթիի ըսածին նայելով, հելլէն կառավարութիւնը սկսած է բանակցութիւն կատարել, 100էն 120 մի[illegible] ներքին փոխառութիւն մը կնքելու համար, որ բանակին վերակազմութեան ծախքերուն պիտի յատկացուի։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ԹԻ ՏՐԱՆՍԱՑԹԸՑ ԴԱՈՒՆԴԻՍ ԸՆՏ. ՔԸՄՓԸՆԻ ԼԻՄԻԹԸՏ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, 1 սեպտ. 1909

Տէր,

Պատիւ ունինք ծանուցանելու Ձեզ թէ Թուրքիոյ համար Կ. Պոլսոյ մէջ ընդհանուր գործակալութիւն մը հաստատած ենք, տնօրէնութիւնը յանձնելով տեարց

ՃՕՐՃ ՉԻՍՆԷԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔԸՄՓ. ԼԹՏ.

Ղալաթիա, Ասթայէր խան թ. 12, 13, 14, 15, 16

որոնց լիազօր իշխանութիւն կուտանք, ընկերութեան անունով, ապահովագրութիւններ կնքելու, ապահովագիրներ ու ընկալագիրներ ստորագրելու և վնասները վճարելու։

Հաճեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստին։

Ա. Է. ՍԹԱՆԹԸՆ
ԸՆԴՀ. ՎԱՐԻՉ

4—5

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ
ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԷՅՕՐՆԵՐՈՒ
ՕՆՍՐՈՒՔԻՄՕՆ
ՊԼՈՒԶՆԵՐՈՒ ԵՒ ԺԻՒՊԵՐՈՒ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՔԱՑՈՒՄ, Սեպտ. 18/1 Հոկտ.

Օսմ. Պանք. Միացեալ 4% Փ. Ղ. Օ. Բ.		101 24½
» » » ժամկ. 5էն	»	101 24½
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	90 50
» » ժամկ. 5էն	»	90 50
[illegible]	»	440 —
[illegible] Ա. տեսք	»	524 —
» » » Բ. տեսք	»	521 —
» » բաժնեթուղթ.	Ձ. Ձ.	14 65
[illegible]	»	38 7
[illegible]	»	1 32½
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 40
Օսմ. [illegible]		17 10
[illegible] բաժնեթուղթ		8 62½
» [illegible]		4 60
» [illegible]		491 —
[illegible]	Ֆր.	79 —
Տերքոսի Ջրերի Ընկ.		306 —
[illegible]		445 —
[illegible]	Ե. Ճ.	6 30
[illegible]	»	2 —
[illegible]		127 —
[illegible]		26 50
» [illegible]		25 50
[illegible]		572 50
[illegible]	Ֆր.	61 —
[illegible]	»	48 —
[illegible]		312 —
» » » Նոր		255 50

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

238րդ վիճակահանութիւն — 30 սեպտեմբեր 1909

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
784208	300000	688705	1250	584576	1000	1401985	1000
319945	25000	700518	»	674071	»	1452168	»
1866101	10000	1045385	»	677825	»	1472316	»
1900152	»	1130442	»	688702	»	1472319	»
76728	2000	1386202	»	786861	»	1483061	»
183264	»	1452170	»	962364	»	1490830	»
999074	»	1592067	»	1096102	»	1536832	»
1063032	»	1603227	»	1185100	»	1554624	»
1267944	»	1664430	»	1213347	»	1588802	»
1428462	»	151617	1000	1236398	»	1789614	»
15 618	1250	208543	»	1304220	»	1789794	»
168014	»	324484	»	1350658	»		
187304	»	468483	»	1362581	»		

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերթ.

Շաբաթական սմենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ.

«Իսմաիլիէ» շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլէչ, կիրակի, 3 հոկտ. 1909 (Ը. Ե.), կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 5 հոկտ. 1909 կէս օրէն ետքը ժամը 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլի, Իզմիր եւ Պիրէոն.

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Տաքահլիէ» շոգենաւը նաւապետ Վաչաքի հոկտ. 6ին հանելով հոկտ. 9ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի՝ Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Սագըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը՝ Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորքային հիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Ազգ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին, Սիրքէճի Թրրամվայի ճամբուն Ֆէպիւս լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կրնան իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին մեթօտէն օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Ծանօթ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խնամքով։ 6—40

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ՃԱՆՉՑՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ

Սուիս Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամեն անոնք որ գործածած են այս կաթը՝ կ'ընդունեն որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆՏ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ ԿԵՆՍԱԿԱՆ՝ ՏԵՐԱՏՈՒՐԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ԱՄԷՆԱՅԻՆ ԱԼ ՕԳՏԱԿԱՐ

50—25

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ ՑՈՅՑ ՏՈՒԱՒ ԹԷ

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Իսքնիքն կատարեալ սնունդ մը կը կազմէ. բժիշկներու եւ մայրերու միաձայն վճռին համաձայն

ՆԷՍԼԷԻ ԿԱԹԸ

Թանկագին սնունդ մըն է տղոց եւ ծկարակազմներու համար:

50—25

ՓԱՓԿԱՃԱՇԱԿՆԵՐ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՇԱՄՊԱՆԵԱՆ

ՎԻՔՍ ՊԱՐԱ ՈՐԴԻ

ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱԳՆՑԻ ՍԵՔ (ՇԱՄՊԱՆԸ)

Թուրքիոյ ներկայացուցիչ

Մ. Ֆ. ՏԸ ԶԱՌԱ

Ղալաթիա, Սեն-Բիեր խան, թիւ 25 եւ 26

ՔԱՐԹ ՊԼԱՆՇ,	մեծ շիշ	6. —	Ֆր:
» »	փոքր շիշ	3, 50	»
ՊՈՒԺԻ ՍԻՒՊԷՐԻԷՕՐ	մեծ շիշ	5. —	»
» »	փոքր շիշ	2, 50	»
ՍԷԼԷՐԻ ՄՈՒՍԷՕ	մեծ շիշ	4. —	»
» »	փոքր շիշ	2, 25	»

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906էն 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906էն 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր: Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին Հայ ճամբորդներուն: Շոգենաւերը կրկին պատակ ունին: Սնունդը խնամեալ է: Ելեկտրական օդափոխում և լոյս: Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր: Բժիշկ և դեղ ձրի:

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Ըրխթըմ խան, թիւ 18—19:

Ընդհ. գործակալ

ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄՈՒԶԻ

Cie RUSSIE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մեկնում.

Կշ. 2/15	Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին:
Կշ. 2/15	Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին:
Եշ. 3/16	Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին:
Եշ. 3/16	Օտեսա. ժամը 4ին:
Ուր. 4/17	Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին:
Շբ. 5/18	Օտեսա. ժամը 10ին:
Շբ. 5/18	Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօռ-Սաիտ և Աղեքս. ժամը 4ին:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սիրեաքի շոգենաւը հոկտեմբեր 4 երկուշաբթի օրը, իրիկուան ժամը 4ին պիտի մեկնի դէպի Ճենովա և Մարսիլեա:

Ֆրիժի շոգենաւը, հոկտեմբեր 6, չորեքշաբթի օրը, առտուն ժամը 11ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Մարսիլեա, հանդիպելով Մալթա:

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200	Ֆր.	
»	» Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ.	» Բարիզի	»	150	»
»	» Մարսիլիոյ	»	120	»

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 Ֆր.:

Բ. կարգ 185.10 Ֆր. (Տիէբի ճամբով):

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ, քարափին վրայ:

15 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

PHŒNIX ASURANCE LD. Cº

"ՖԻՆԻՔՍ,,

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և փութով մէջ իր անմիջական վճարումներով:

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:

Ընկերութեան ճանաչման եղան է ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է աւելի քան 27000000 անգլիական ոսկի:

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքթալիս խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա:

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լօնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ):

Դրամագլուխն և ուրիշ ձգուած դրամին ու արժեթղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 դրախմիի:

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով: Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Ելքային Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ:

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, [illegible] վրայ, [illegible]

[illegible]

Աւանդի տոկոս

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, [illegible]

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3%
Վեց ամսուան համար	$3^{1}/_{2}$%
Մէկ տարուան »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են: Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին:

Մասնաւոր ծնտրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատուփեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, [illegible] տոկոսաւոր տուփեր ունի մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, [illegible] 100 [illegible] դրամը 4% տոկոս կը բերէ և [illegible] 52 [illegible]

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828–1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց:

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները: Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԵՒՆ. ԵՒՆ.:

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Բաստ.

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ԼԱ ՄԻՒԹԻՒԷԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ Է ՏԷ ՔՕԼՕՆԻ

La Mutuelle de France et des Colonies

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պանք տը Ֆրանսի մէջ աւանդ ձգուած 70 միլիոն ֆրանք

ԿԸ ԳՈՐԾԷ	ՊԵՏԱԿԱՆ ՔՕՆԹՐՕԼԻՆ տակ, 1905 մարտ 17ի օրէնքին համաձայն:
Կ'ԸՆԾԱՅԷ	ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՄԸ ողջ մնացողներուն, և ԴՐԱՄՕԺԻՏ ու ՌԱՆԹ ՎԻԱԺԷՌ կ'ապահովէ, 15 տարիէն վճարելի ողջ մնացողներուն, մահուան պարագային երաշխաւորութիւններով:
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ	Վճարումներ ԱՄՍԱԿԱՆ ՎԵՑ ՖՐԱՆՔԷՆ սկսեալ:
ԿԸ ԶԵՏԵՂԷ	ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍԻ ՄԷՋ իր յաճախորդներուն յանձնած դրամները, պետական երաշխաւորութիւն ունեցող արժեթուղթերու վերածելով զանոնք:
ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆ-ՆԵՐ ՈՒՆԵՑԱԾ Է	735,583,800 ՖՐԱՆՔԻ, մինչեւ 1908 դեկտ. 31 իր երկու ճիւղերուն մէջ. ԿԵԱՆՔԻ ՈՒ ՄԱՀՈՒԱՆ

Տեղեկութիւն եւ կանոնագիր ձրիաբար կը տրուին

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տէյիրմէն խան, Ղալաթիա

Ընդհ. Տնօրէն Ի. Ս. ՏԱՆՏՐԻԱ

Փորձառու և գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին, որոնք պէտք է ունենան լաւ յանձնարարականներ ալ:

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, եկամուտի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ:

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666	Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000	»
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տակոս	83,232,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա:

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի, թիւ 26

ծօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 12

ՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազգ.-Թօնսօլիտէի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի որ պայմանաժամը 1903 սեպտ. 1/14ին աւարտող պարտաթղթերուն կտրօնները, ինչպէս նաև 1894 սեպտ. 1/14ի Յրդ վիճակահանութեան մէջ ամբթի չահած պարտաթղթերը եթէ ներկայացուին մինչեւ յառաջիկայ օգոս. 31/13 սեպտ. ջնջուած պիտի համարուին:

Կ. Պոլիս 18 օգոս. 1909 14—14

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆՏԷՆ

Շէհր էմանէթինէ խըթիգրազ խոխլմէսի մուզարրէր պիր միլիոն լիրանըն իգրաղըը արզու. խահն միւէսսէսաթը մալիյէ վէքիլլէրինին չերաիթի խըթիգրազիյէ հազըրնսա մալիմաթ ալմաք իւզրէ իւպու էյլուլըն օն աէօրթիւնճի փազար երթէսի կիւնիւ սաաթ իւչտէ տաիրէի էմանէթէ հազըր պուլընմալարը իլան օլընուր:

9 Էյլուլ 325 3—3

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ